

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 3 ft. 50 kr., negyedévre 1 ft. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenként 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség: Kigó-utca 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Sajtószabadság.

(K. A.—d.) A mit oly régen jósoltunk, bekövetkezett, a mitől oly anyyira féltünk itt van: az utolsó nagyhatalomra egy erősebb hatalom reá akarja tenni a bilincset, hogy ne mozoghasson szabadon, hanem rendelje alá magát, működését annak a fegyvernek, melyet úgy hívnak: vörösa plajbász!

Őszintén mondván a dolognak jelen fordulatán nem csodálkozunk s bármennyire tiltakozzék jogérzetünk a szabadság megsértése ellen, a megrendszabályozást az előzmények után indokoltan találjuk. Hiszen nem is kell oly messze időkre visszatekintnünk! A sajtó megtámadta Azt, a kitől minden hatalom nyeri tekintélyét; gunyolta az Istent és pedig büntetlenül! Hiába emelte föl tiltakozó szavát a parlamentben a katolicizmus, hiába mutatott rá a veszedelemre, mely a vallásnak, Istennek megvetéséből származik: gunyakcaj volt a felelet. Egy zsidó lenyilazza az ol-tárról Krisztust, jó viccnek mondják és a felháborodott katolikusok nem nyer elégtételt. Nap-nap után tör a sajtó a hit ellen s így a társadalom élete ellen is, mert Isten nélkül nincs élet, minden erő és hatalom csak Isten oltalmának árnyékában nagy s ha ezt mellőzik a hatalom csak —

volt! Nevettek aggályaink fölött, pedig azt is megmondottuk akkor, hogy az Isten lenyilazásával megdőlnék a királyi trónok s ugyanazon kéz összeroppantotta még a hatalmas kancellári meg a miniszteri bársonyszékeket is! Vajjon az ilyen sajtó, mely a legveszedelmesebb ügyet szolgálja, méltó-e szabadságra?

Nézünk meg egy kissé a szocialista lapok multját is.

Most sem irnak semmivel sem vadabban, erősebb hangon, mint annak előtte. Évekkel előbb ugyanezen elveket hangoztatták, melyekre nagy bölcsen szemet hunyt az államhatalom. Miért? — mert azokat az eszméket tőle kapta, mert céljának nagyon is megfelelőnek találta, hogy azok a munkáslapok a vallás ellen támadtak. Figyelmeztették a kormányt egyes tünetekre. Kiesinylőleg mosolygott, mit törődött vele, hogy a „Czipészek Lapja“, „Asztalosok Lapja“ „Népszava“ stb. mit ír? Leo non captat muscas — az országnem fogdos legyeket! S ime hová fejlődött mindez? — az elméletet átakarják vinni a gyakorlatba, nem elégszenek meg a pusztával! Meg kell rendszabályozni a sajtót! — kiáltja rémülten az államhatalom — meg kell akadályozni a borzasztó tan terjedését! Már késő! Erre vezetett az eszmék és gondolatok szabad hirdetése!

Az államok semmibe se vették az egyház tiltakozó szavát a gondolat szabadság ellen. A syllabusban szabadság ellenes törekvést, láttak s annak dacára is kardoskodtak a sajtó szabadság mellett. Igen ahol a vallás szellemét nem hagyják öröködni ott csak féltelenség, szabadoosság, de szabadság nincs!!

Nos — mit látunk még? Azt, hogy a katolicizmus eszméje a nagy garral hirdetett sajtószabadsággal nem nyert semmit. Csak az utolsó időkre utalunk. Részesült-e a katolikus sajtó abban a védelemben, melyet a szabadság elvénél megkövetelhetett magának? Hirdethette-e háborgatás, üldözés gyanúsítás nélkül a katolikus meggyőződést? Beszéljenek helyettük a börtönök, bírságok, laplefozlások. Minden eszme szabadon szállhatott világgá, hogy megmételje az emberi sziveket, csak a katolicizmus elveire mondták ki azt, hogy annak terjedése megakadályozza a haladást, tehát lapjai, szerkesztői és vezérei vesszenek!

Cenzura! De kinek a kezében lesz a kritizáló fegyver? Az állam kezében. Kérdjük már most, mit nem szabad ezután írni? Részesül-e védelemben magánosok becületa? Megszűnik-e a revolverzés? Isten, vallás ellen ezentúl szabad lesz-e kikelni? Micsoda garanciát nyújt az állam

Egy nehéz este.

— Angol elbeszélés. —

— A „Fejérmegyei Napló“ tárcaja. —

Életemben nem voltam oly közel ahhoz, hogy megönsüljek, mint akkor. Éppen megtettem az első lépést, mikor a fiatal Stevenage tánt fel a láthatáron.

— Én igen kedvelem lord Stevenaget, — szolt lady Amy. És ön?

— Nem rossz fia, — feleltem.

— Csak hogy — jegyezte meg lady Amy, — sajnos, ő igen szegény fia.

— Igazán, miért? — kiáltottam én.

— Nem hiszem, — szolt meggyőzően, hogy ha tekintetbe vesszük a bérjövödelmek csökkenését és sok egyebet, hogy több évi jövödelme volna ötezer fontnál.

A ladyre néztem s aztán egy kis gunyával szoltam:

— Szegény ördög!

Lady Amy azonban nem értette el a gúnyt

— Igen, — felelte, — ez borzasztó lehet rá nézve; na de ha meghal nagynénje jóval többje lesz.

Lady Amy szemében számító és jelentőségteljes tekintet villant meg. Ezt a tekintetet én már jól ismertem.

— Az én nagyném már meghalt, — szoltam büszkén — és hagyott is reám.

— Nem többet, mint két-három ezret, — folytatta lady Amy szomorúan.

— Egy krajczárral sem többet — feleltem.

(Valóban két vagy három ezer font volt.)

— Mégis éppen elég volna, — szolt lady

Amy s kecsesen üdvözölte Stevenaget.

Ilyen beszéd után azt hiszem, hogy nyilatkozhatom minden körülmény közt. Elárulom érzelmeimet (hiszen olyan csinos volt) s ez talán lady Amynak is tetszeni fog.

— Nem kell mindig csak a pénzre gondolni — mondtam.

— Igaza van, nem kellene vele sokat törödni — hagyta helyben lady Amy.

— Ha én szeretek egy leányt, az, hogy csak egy-két ezer font évi jövödelme van, nem tartana engem vissza a nősüléstől, — szoltam.

— Valóban nem, Vansittart ur?

— Nem bizony, — feleltem, — mert a szivre kell első sorban hallgatni, Amy.

— De Vansittart!

— Igen, azt mondtam, hogy szíviinkre kell hallgatni.

— De maga — maga!

— Oh, én gondoltam mindjárt, — feleltem gyorsan.

— Ön engem bizalmasan nevémen szólított.

— A legkedvesebb néven a föld kerekén!

— kiáltottam fel. — Az én nevem pedig Dick.

— Cseppet sem törődöm vele, hogy mi az ön neve, — szolt lady Amy.

— Én sem azzal, hogy mi az öné, — válaszoltam. — Mit törődünk mi a nevekkal a szerelmeiben! Ismertem egyszer egy igen kedves kis leányt, kinek neve

— De mit tartozik az ide, Vansittart ur?

— Igaza volt, hogy ez nem tartozik beszélgetésünkhöz, azért folytattam vallomásaimat.

— Már évek óta szeretem magát Amy s csak titokban epekedtem, vártam addig, míg —

hála nagyném halálának — tisztességes vagyronhoz jutottam.

— Ugy veszem észre, Vansittart ur, hogy maga ma este igen furcsákat beszél össze.

— Háromszáz fontnál nagyobb évi jövödelmem van s az mind az öné lehet utolsó krajczárig.

— Háromszáz font egy évben? — s lady Amy kacaggni kezdett.

— Es, — folytattam, — az olyan szerelem, mint

— Kérem Vansittart ur! Önnek be kell látnia, hogy az, — óh, hogy az lehetetlen, valóban lehetetlen! Ah, de mit csinál ön?

— A kezét fogtam meg, — szoltam. —

Ugy ám, de hisz azt nem szabad tennie, mert az nem illik és mivel már is elég ideje fogja kezemet. Vansittart ur sajnálom, valóban igen sajnálom, de —

— Sajnál? Ugyan miért sajnál engem, Amy?

— De kérem, ne szólítson ilyen bizalmasan.

— Ugy veszem észre, — kiáltottam fel, — hogy maga visszautasít engem!

— Persze, hogy azt tesszem, — válaszolt lady Amy.

— Életemben most hallom ezt először, — szoltam sértődve.

Lady Amy rám tekintett. Sohasem voltam tisztában magammal az iránt, hogy mennyire szeretem lady Amit. A feladat, mint láthatják nem volt könnyű; de én azt hiszem, hogy nagyon szerelmesnek látszhattam, mert kissé meghökkenve így szolt csendes mosolygással:

— Milyen együgyű maga! Hiszen azért mi nagyon jó barátok maradtunk.

— Látom, hogy meglágyult a szive, — jegyeztem meg, — és látom, hogy maga is szeret engem.

arra nézve, hogy a sajtó az ő fenhatósága alatt tisztességes maradjon, s ne lépje át azon korlátokat, melyek keretében mozognia kell? Az állam vallástalan, szándékainak, tetteinek hátterében ott az önzés, ez volt tetteinek rugója; most sem várhatunk semmi jót. A hatalom csak a saját bőrét félti, azt igyekszik megmenteni. Istent, vallást, egyéni becületet ezentul is bátran támadhat bárki. Nos? — és ilyen cenzurának alávetvén magunkat, szabadon mozgathatunk-e mi elveink hirdetésével? Bizony csak a régiéink maradtunk! Oroszországról, az abszolutizmus hazájáról tudjuk, hogy az asszony regime alatt kérték a sajtószabadságot. A cszárné egy rövid időre próbáképpen megengedte. Mi történik? — a sajtószabadság csak egy napig tartott. Ugyanazok kérelmezték eltörlését, kik mellette szoltak. Nem volt Oroszországban tisztességes család, melyet a szabadsajtó meg nem hurezolt volna, a pornographia ulte orgiáit!

Hát nálunk mivé fajult a sajtó, az irodalom? — kozmopolitává, vallástalanná, becsületlenné. Mi különbség volt a szocialista lapok és a többi irodalmi termékek között? Lényegtelen: egyik keztüös kézzel írta, vagyis finoman, a másik keztüös nélkül durván; egyik czukorban adta be a mérget, a másik czukor nélkül. Ha ezt üldözték, miért nem üldözték amazt is?

Az egyének nem találnak védelmet a sajtó üldözési ellen. Az állam fog-e gondoskodni róla, hogy polgárainak nyugalma, becsülete meg legyen védve? Csak fizessenek, a többire az államnak semmi gondja.

Miután ezeket felsoroltuk, ne gondolja senki, hogy a cenzura mellett vagyunk, csak a mai állapotokért a felelősséget a vallástalan kormányra hárijuk. Nem bizunk sem az orvosban, sem az orvosságban. Az orvosság rosszabb a bajnál, mert azt az elemet elhallgattatni nem fogják s

a gazok helyett ártatlanok fognak bünhödni. A cenzura, melyet terveznek oly abszurditással, melyet apró részekre boncolt logikájának éles késeivel a néppárt kintű szónoka Mócsy Antal. Szavaiból nincs elvenni, vagy hozzáadni való.

Nem kell tehát nekünk cenzura, megrendszabályozás, nekünk más kell!

A kormány térjen vissza a keresztény szellem ápolásához s üldözze mindazt, ami a vallás ellen tör. Okulhatott volna már a szomorú jelenségekkel, hogy a vallás tekintélyének romjain épült fel a szocializmus, anarchizmus. Tegye kötelességévé a sajtónak a vallás tisztelétét. Ha ezt megteszi, nem kell ilyen eszközöz fordulni, mert a vallás legbiztosabb öre a hatalomnak s ennek örködése kizárja azt, hogy a sajtó eltérjen azon hivatástól, mely nem más, mint szolgálni Istent, hazát, és a társadalom érdekeit!

— Bánffy korszak legújabb diadala.

Az 1896-iki választások alkalmával Zalamegyének alsó-lendvai kerülete 780 szótöbbséggel *Marsovszky* Endre dr. néppárti jelöltet választotta meg *Mandel* Pál kormánypárti jelölt ellenében. Daczára a rengeteg többségnek, *Mandel* pártja megtámadta *Marsovszky* mandátumát. A kormány szája-ize szerint összehalt igazolóbizottság többségének másfél év kellett hogy meghozza az ítéletet, mellyel *Marsovszky* mandátumát daczára a 780 főnyi többségnek megsemmisítette. A néppárt a kerületben ismét kibontotta a zászlót, dr. *Marsovszky* Endrét, a néppárt egyik legrokonszenvesebb és ügyesebb tagját léptetvén fel ujjalag, s bízva a kerület józan magyar népében, a mely az előbbi választás alkalmával annyira kimutatta a néppárt iránti lelkesedését, nyugodtan, a legszebb reményekkel nézett a mult szombatára kitűzött választási nap elé. Ez a nagy elbizakodás okozta a néppárt vereségét. A néppárt ottani vezérférfiai nem vették tekintetbe, hogy mi minden ment végbe a lefolyt másfél év alatt. Ujra össze kellett ugyanis állítani a szavazók lajstromát. Hogy az istennek miféle csapása látogatta meg a kerületet, azt jelenleg nem kutatjuk, elég az,

hogy a másfél év leforgása alatt a szavazók száma 400-zal megcsappant. Hogy azután ezek a konfliktált szavazók az akkori néppárti szavazókat elvesztették, az is tény; a mint a kezeink között levő adatokból láttuk. De történt másfél év alatt más is. Tudniuk kell, hogy *Mandel* Pál a mult választás alkalmával csufusán megbukott és most a Bánffy parancsára ismét fellépett zsidó kormánypárti jelölt egyik fő matadora azon konzorciumnak, a mely az *Esterházy* herczeg féle rengeteg birtokokat bérbé bírja. Ezen bérletnek körülbelül 80—90 ezer holdja az alsó-lendvai kerületben van. Hogy azután az ily rengeteg birtok gazdatisztjei ígéréteikkel, fenyegetéseikkel ily tél az idején és ha hozzájuk vesszük a hivatalos apparátust, szolgálórokk, jegyzőkk, anyakönyvvezetőkk és zsandár szuronyakkal, elképzelhetjük azt az erkölcsi vandalizmust, melyet a Bánffy korszak a magyar nemzet gyalázatára Zalában *Mandel* Pál érdekében produkált. Szombaton ment végbe a választás, mely csak éjjelkor ért véget. Ez a végeredmény pedig lefözi a matematikát és megmutatja, hogy hogyan lehet másfél év alatt a 780 főnyi többséget semmivé tenni. A 2600 választó közül 2332 szavazott le. *Mandel* nek 1210 szavazatával szemben *Marsovszky* 1122 szavazatot kapott s így a mandátum a zsidó *Mandel* lett. Drága mandátum. A mint a szabad választásnak gunyolt kormánypárti kinevezést átélte szavahihető intelligens emberektől hallottuk több mint 80000 frtból került *Mandel* lék mandátuma. Hogyan is mondotta Ugron? Gyöngye nép, romlott intelligenciával, nem érdemes az igazsáért, a tisztességért, a becsületért küzdeni.

— A gyermekek vallása. Protestáns körökben nagy megdöbbenést keltenek az országos statisztikai hivatal kimutatásai a vegyes házasságra lépő felek közt a születendő gyermekek vallása iránt létrejött megegyésekről. A gyermekek vallásáról szóló törvény életbe lépte óta ugyanis egyre több ama protestáns házassulók száma, a kik beleegyeznek abba, hogy a születendő gyermekek a velük vegyes házasságra lépő római katolikus fél vallását kövessék. Ily módon 1897-ben az ág. ev. felekezetnek 256, az ev. ref. felekezetnek 486, vagyis a két felekezetnek 742 a tiszta vesztése (a nyereséget már leszámítva.) Semmi kétség, hogy ez ugyanannyi család elvesztését jelenti a protestáns hívők állományából s éppen azért a protestáns vezető férfiakat aggodalom fogta

— Szeretném tudni, mit szólna hozzá a mama, — szolt lady Amy.

— Ha csak azt akarja, azt az örömet megszerezhetem magának tiz perc alatt — bizonykodtam, felkelelve helyemből, hogy elinduljak.

— Kérem Vansittart! Óh, kérem ne menjen! Üljön nyugodtan! Én, én, nem úgy értetem. Az egészen ki van zárva különben is; én, én nem szeretem magát, érti?

— Ez a kifogás csak most jutott eszébe? — szoltam szigoruan.

— És tegyük fel, hogy most jutott volna eszembe.

— És tegyük fel, hogy nem komolyan gondolja.

— Óh édesem, nincs is értelme annak, hogy erről beszéljünk. Még ha oly nagyon szeretném is magát akkor sem.

— Szeretne annyira, mint én magát, — feleltem.

— Óh, Vansittart ur, ez nagyon kellemetlen tárgy.

— Kellemetlen? — kiáltottam fel.

— Hogyne volna az, mikor én magát csak annyira szeretem, mint egy —!

— Jól van, megengedem, hogy magának kellemetlen, — hagytam rá vonakodva.

— Mindenkor kellemesen fogok visszaemlékezni arra, hogy engem —

— Schase gondoljon rá többet vissza, elengedem.

— Azt hiszem én is, hogy nem kellene rá visszagondolni, de — de néha úgy érzem, hogy borzasztó ez a világ, Vansittart ur. Óh vigyázzon kérem, legyen óvatos! Ott van a gróf, úgy hiszem, hogy jön valaki.

— Bánom is én, akárik jön, — szoltam. — Nekem kosarat adott s ha én nem törődöm vele, mit bánja az magát, ha valaki jön, hisz nem tudnak semmiről.

Ekkor lady Amy felém fordult s hízegő hangon, egész csendesen szolt hozzám. Óh le sem tudom írni azt a tekintetet, a mit reám vetett.

— Vansittart ur, ne haragudjék rám.

Ránéztem. Unokaöcsém mindig azt mondta, hogy lady Amy nem szép leány. Ebben a pillanatban nem úgy tűnt fel.

— Czudar, gyalázatos ez a világ! — törtem ki — és én a legnagyobb csacsi vagyok, a ki valaha...

— Óh nem, ne mondja azt. Én, én nem gondoltam, hogy ennyire jutunk, tudja, de hiszen maga is beláthatja, hogy lehetetlenség a mit kíván, nemde belátja.

— Tudtam félig-meddig, — feleltem sötéten.

— Akkor hát megbocsát? — kérdé egy pillanatra — szétbontva legyezójét.

— Igen, szivemből — feleltem.

Pillanatnyi szünet állt be, aztán lady Amy elmosolyodva így szolt:

— Ejnye, egészen megfeledeztem róla, hisz várnak ránk; visszamenjünk a terembe? (Eddig ugyanis a lépcsőházban ültünk.)

— Azt hiszem, okosabbat nem is tehetünk, — szoltam felkelve.

— Rendben vagyok egészen?

— Senki se mondaná az ellenkezőjét — feleltem, karomat nyujtva.

Elfogadta s megindultunk. A mint a terem ajtajába értünk, egy hirtelen, de gyengéd nyomást éreztem a karomon s finom ujjai könnyű szorítását. Egy hang sutogta füleimbe:

— Nagyon szép volt magától Dick, hogy megbocsátott.

S mielőtt válaszolhattam volna, mert első pillanatban nem is tudtam felelni, lady Amy elhagyott, én pedig egyedül bolyongtam a teremben össze-vissza, míg egyszer csak a márkínéval álltam szemben.

— Vansittart ur, nem látta leányomat? Mindenfelé kerestem már, még Stevenage gróf is segített, de nem tudjuk megtalálni.

— Alig egy pillanat előtt vezettem el szem elől — feleltem.

— Ugyan mit csinálhat? — kérdezte ismét a márkíné.

— Óh, egészen jól érzi magát, — bizonykodtam.

— Be szeretném neki mutatni Br. urat. De lám, hiszen éppen itt jön Bramptonnal. Köszönöm Vansittart ur — szolt s nem lévén reám tovább szükege, tovább ment.

Körülnéztem s csakugyan ott láttam Bramptonnal. Eppen akkor ültek le. Brampton elég tisztességes fiu s azt beszélük, hogy van legalább is 500 font napi jövedelme. Egy sarok mögül elég sokáig megfigyeltem őket s mikor aztán eleget láttam, kabátomért indultam, hogy haza menjek. Véletlenül Stevenage szintén hazafelé készült; szivarozgatva együtt indultunk tehát el. Stevenage egyszer csak hirtelen megszólal:

— Ugy vettem észre, hogy lady Amy ma éjjel pompás színbenben van; maga nem vette észre?

— Ördögien szép, — szoltam szivaromat rágva.

— Ugyan ki az a fieszkó ott mellette, valami Brampton?

el és sürű tanácskozások folynak, miként lehetne az egyre terjedő bajnak elejét venni. Ez a baj annál nagyobb, mert a protestáns felekezetek nem találnak többé kárpótlást ama prozelitákban sem, a kiket részben a házassági elválás révén kaptak s viszont a hitfelekezeti nélküliség éppen az ő hívő-állományokat támadta meg legjobban.

A hétről.

A közvélemény gyurasában ritka kézi-ügyességet tanúsító hitrokonai, Dreyfus-nak nemcsak Franciaországot, nem is Európát, hanem az egész földkerekséget lázas izgalomba hozták és egy olyan eseményt, mely csak a francziákat érdekeltette, nemzetközi ügyvé, sőt az emberiség ügyvévé voltak föl. A nemzetközi együvértartozandóság bámulatos erőpróbája ez a Dreyfus-heccz. Ártatlannak állítják a legnagyobb vakmerőséggel az elítélt hazáulót, nem oly értelemben, mintha a neki tulajdonított bünt egyáltalán el nem követhette avagy el nem követte volna, hanem ártatlannak oly értelemben, hogy a törvénybetűivel nem lehet hozzája férni. Mert van oly erkölcs-tan is, mely hóféhér tisztaságot, mocsoktalan becsületet biztosít a bűnösnek, ha védői segítségével úgy tudja összekuszálni a törvényszék előtt az ügyet, hogy a bíróság ki nem ismeri magát s az igazság fonala kisiklik kezéből. Ezt próbálták a Dreyfus-ügyben is. Nem közvetlenül Dreyfus ártatlanságát iparkodtak demonstrálni, de igenis azt, hogy elítélésénél formahibák követték el. Céljukat ha elérik, ha a Dreyfus-pör revíziójának kicsikarása sikerül nekik, az ő gondjuk lett volna oly zürzavart csinálni, hogy nincs az a bíró a világban, aki a measterséges ködben valamit kiokoskodhatott volna. Az állítólagos törvénytelenség különben abból állott, hogy egy titkos irományt nem mutattak meg Dreyfus védőjének, csupán a hadbírósg tagjainak.

E mellett természetesen agyonhallgatják azt, hogy más országokban, pl. nálunk, a hadbírósgnál nem is létezik védő-intézmény, ellenben Dreyfus kapitány védőt vehetett igénybe. Az elítélt kapitány hitsorsosai először a brüsszeli zionista-kongresszuson hozták szóba a Dreyfus-ügyet. Ezután megalakult a banda. Megvették a lapokat. Mint már megírtuk *Walsin*

örnagyt vádolták, kit azonban a katonai bíróság felmentett és kimondotta, hogy Dreyfus bűnös. Ekkor a hazaáruló kapitányának hitsorsosai, védelmezői elmentek a híres költőhöz Coppelé-hez és őt kérték fel arra, a mit Zóla tett. A becsülete Coppelé — saját szavai szerint — egyszerűen kidobta a nála járt bundát.

Ezután elmentek Zóla Emilhez. Az erkölcs-telen író vállalkozott; megírta híres levelét, melyért az esküdtsek elé állították. A Dreyfus-szindikátus görcsösen kapaszkodott az újabb tárgyalásba, melyek során erőszakoskodásukkal elérni akarták azt, hogy az első tárgyalásnak valami formahibáját itt kimutassák a ezzel a Dreyfus-pör revízióját föloktroálják. Intrigua, machináció, pénz, ferdités, hamis lap tudósítás, a közvélemény félrevezetése és presszió volt fegyverük. Ha a szindikátusra rábocsátának a Röntgen-sugarakat, szörnyű kép tárulna föl. Körmönfont, ravasz spekulációval próbált a klick a hadbírósg volt tagjaitól vallomásokat kipumpolni, jóllehet tudta, hogy a katonai titok szent s azért akarta kerülo utakon elérni azt, a mit egyenes uton nem lehetett.

Mikor Zóla elítélték, támadt nagy harci riadalom a megvásárolt lapok hasábjain. Szerintük egész Franciaország hülye, buta, igazságtalan — csupán Zóla-Dreyfus & Comp. a becsületesség mintaképei. Bizonyos magyar lapok is beleharsogtak a küzdelemben. Az offi-ciózus Dreyfus-táviratok özöne elárasztotta a magyar lapok bizonyos részét, úgy, hogy saját magyar napi ügyeink hírlapi tárgyalása leszorult az okkupált hasábkokról, hisz a francia belügyeket okvetlenül kellett ily nagy fontossággal és részletességgel tárgyalni, másképp az olvasók el nem hitták volna, mit velük a klick elhitetni kívánt, hogy az emberiség legszentebb értékei, legmagasabb erkölcsi javai forrongnak koczkan, a mig Dreyfust szabadon nem eresztik.

Már pedig hiába rágják fülünkbe a fent tisztelet újságok Zóla dicséretét és dicsőségét. Abban a társaságban a melyben mozognak, ez idő szerint Zóla Franciaország „legnagyobb fia“ a mi szemünkben az marad a mi volt: a pornografok mestere. A Meline-kormányának pedig még sohasem volt akkora többsége a parlamentben, mint mikor a Zóla elítélését követő napon, ennek perében megintertpállták.

A Zóla-ügy most már jó ideig nyugodni fog. A revizionista párisi lapok közlik, hogy a Dreyfus család a kérdést a júliusi választásokig nem fogja bolygatni. A kormány sem

szándékozik folytatni megtorló intézkedéseit. Picquart-tal szemben is kegyelmes volt. A megnyilvánulást neki évi 2000 frank nyugdíjat biztosított. Ugy hírlík különben, hogy Picquart kihívatta Henri ezredet, a ki a Zóla-tárgyaláson őt meghazudtolta.

A napokban Görögországból röpitettek a hírlapoz szerzte szomorú híreket, melyek Európá-szerzte öszinte részvétellel találkoztak.

Febr. 26. d. u. rendes sétakocsizása alkalmával több lövést intéztek György görög király ellen, melyek közül őt szerencsére nem érte egy sem.

A merénylők részéről a czinikus nyugalom és biztonság, György részéről pedig az önfeláldozó apa nemes vonása meglepő, ki saját testével fedte el leányát Mária hercegnőt a gyilkos golyók ellen. Ma már a merénylők egyike *Kavázi*, volt altiszt, egy kétes existenciá, önként jelentkezvén az igazságszolgáltatás kezei közt van. Áldozata ő azoknak az igazító lapoknak, melyek nap-nap után elárasztják Görögországot azon híreszteléssel, hogy a királyi ház elárulta országukat, s a török háboru sorsa általok dönt el oly szomoruan. Vonakodik czinkostársait megnevezni, ki két lövést tett, míg ő hatot ismert el. Mondja, hogy a királyi bator fellépésének köszönheti megmenekülését. Maga a király s családja nyugodt, épügy az ország is, mely a merénylőket elítéli. Ennek adott imponzás kifejezést e más nap tartott hálaadó Istentisztelet. A külföldi uralkodók közül sokan elküldték már szerencsekívánataikat.

Egy kultur-egyesület.

Ugy városunk mint megyénk területe oly gazdag régészeti leletekben, hogy lehet mondani az elsők közt foglal e tekintetben helyet. Óskori kulturája bámulatos. Egyike volt a leglakottabb területeknek a kö- és bronzkorban. Mídon a rómaiak elfoglalták, megyénk alsó és felső Pannónia határára esett. A Dunamenti uton kívül, mely ma is használatban van, nagy halója kötötte össze az utaknak a több mint 50 virágzó római várost vagy katonai telepét. Jött a népvándorlás áradata, s mondhatni egy időben, talán egy-két év alatt söpörte el a virágzó kulturát; lovas népek tanyáztak a sikokon, migem Nagy Károly az avarokat megvervén, telepeseivel el nem árasztotta a vidéket. Az erre következett nyugalmas időben a szláv faj hűződött be, s terjeszkedett óriási méretekben Jött a honfoglalás; rést ütven a szláv birodalomban, bekelte a maig uralkodó magyar nemzetet az idegen testbe; a királyság korával annak súlypontját, a birodalom fővárosát, megyénkbe, illetve városunkba helyezve. Nem is szólók a hanyatlás koráról, melynek okozója, a sok szerencsétlenség és csapás is marandandó nyomot hagyott megyénkben.

Vázolván pedig röviden megyénk ósmúltját, arra a következtetésre kell jönnünk, hogy ismertebb, felderítettebb múlttal talán egy megye sem bír, mint a miénk; mert hisz azok, kik e földet lakták, kulturájokat akár építészeti, akár temetkezési szokásaik hagyományossága által élesen fölismerhető változatban hátrahagyták, s következésképpen azok ismerete nyilvánosságra hozás által a köztudatba ment. Azonban nem így történt.

Eppen ellenkezőleg; megyénk a leginkább elhagyott megyékhez tartozik régészeti ismeret tekintetében. Nincs megye, hol a régészet kedvelője eredményesebb kutatást végezhetne, mint megyénkben, s hogy így el van hanyagolva, annak oka az, hogy hiányzik egy oly központi intézet, mely a megyebeli régészet célirányos vezetését eszközölné.

Hogy két fontos példát hozzak fel soraimat indokolandó, rámutatok arra a viszás körülményre, hogy székvárosunk, Székesfejérvár, koronázási és temetkezési városa Árpád-királyainknak, székvárosa az országnak, intézője sok ideig az ország sorsának, hová annak mozgató idejei mintegy összefutnak, régebb múltjának ismerete nélkül a mai történelmi ismeret mellett is kétségben legyen? Amennyi

— Óh, abba belekapaszkodtak, — feleltem.

Stevenage hirtelen megállt a járda közepén.

— Akasszák fel a fickót! — dörmögte s tovább indult.

— Hiszen épp oly derék fia, mint akár-melyik másik, — jegyeztem meg.

— Óh, neked mind jó, — tört ki. — Figyelj ide, Vansittard, te jó gyerek vagy, neked beszélhetek. Hej, de szeretném, ha nem volnék olyan átkozottul szegény.

Megfogtam karját, sajnálkozva rajta, hiszen jó barátom volt.

— Mi bajod van? Nekem elmondhatod.

— Az öreg asszony az oka mindennek, hiszen te is ösmered az öreg márkinét! Addig elég voltam neki nagyon is, mig Brampton nem került elő, most már kevés vagyok s nem kellek, érted?

Résztevővén szorítottam meg karját.

— Azt mondom neked Van, ha nem függne minden attól az átkozott pénztől, akkor Lady Amy már —

— Szavamra mondom — törtem ki hirtelen — én is azt hiszem, hogy akkor másképp lenne! — Talán vettél észre valamit modorában?

— kérdezte mohón.

— Sajnos, nagyon is sokat! — feleltem.

— Ugy-e démoni? — faggattot tovább.

— Maga a megtestesült démon! — hagy-tam jóvá megjegyzéseit.

Beszélgetésünk alatt, véletlenül klubom elé jutottunk. Behívtam Stevenaget egy-két pohár borra. Stevenage ivott erősen-bujában.

— Láthatod, hogy a szegény leány nem ura akaratának — jegyezte meg.

— Nem, mert ha azt tehetné, a mit akarna, akkor — szoltam a füstkarikát bámulva.

— Ha azt tehetné — szolt Stevenage előre hajolva.

— Akkor hitemre mondom, hogy — de hirtelen félbeszakítottam mondokamat.

Stevenage észrevetett valamit, mert egyszerű csak oda szolt:

— Melleleg mondva, sokáig üldögéltek a lépcsőházban.

— Óh semmi sem történt! — feleltem szerényen.

— Ugy látszik, sok mondani valód volt mégis — folytatta tovább.

Előre hajoltam s kezemmel Stevenage térdére támaszkodva, így szoltam végre:

— Csak arra kértem, hogy legyen nőm.

Stevenage vadul felugrott helyéből.

— Mit? — kiáltotta.

— Én csak kezemet ajánlottam fel neki — ismétltem.

— Te a kezedet ajánlottad fel lady Amynek?

— Persze facsám, hát nem mondtam már kétszer is? Óh ne félj, te kiúzdhetaz Bramtonnal, nekem kosarat adott.

Stevenage feleletül kiitta borát s szivarát eldobva, kalapját s kabátját vette, majd mikor készen volt, elé állt. Sokáig rám bámult s végre így szolt:

— Na, ez nem rossz tréfa volt.

Azt hiszem, hogy elbeszélte másoknak is ezt a dolgot, mint afféle szemtelen hazugságot, de nem hiszem, hogy egész beszélgetésünket hiven mondaná el. Most is az a meggyőződése, hogy lady Amy méltánytalanul járt el vele szemben. Ah, hiszen oly kedves és szép leány volt.

érv és történeti vagy régészeti adat kellene annak megállapításához, hogy Székesfejérvár helyén volt-e római telep, város, ami különben kétséges; éppoly sok adat hiányzik annak megállapítására, vajlon már a vezérek korában domináló szerep, vagy legalább nevezetes szerep jutott-e városunknak, ami pedig valószínű! Kétség csupán és semmi bizonyosság! Már pedig eloszlalni ily kétséget hivatva csak egy történelmi és régészeti egylet akár mint testület, anyagilag; akár tagja által szellemi munkája által képes.

Hivatva volna maga a város is ez irányban intézkedni, de évek hosszú sora bizonyítja, hogy ez irányú törekvés csirájából ki nem kelhetett nálunk.

Ennek oka visszavezethető a Fejérmegyei s Székesfejérvár városi történelmi és régészeti egylet pangására, míg ennek okozója leginkább azon közöny, melynek hatása leginkább az egyesület anyagi erejében érezhető.

Természetes, ha a nevezett társulat kellő anyagi erővel bírhatna, gyakori kiadványok, felolvasások és nyilvános muzeum által a köz tudatba mintegy belécsépegtetné, ha nem is az ügy szeretetét, legalább a fogékonyt a régi emlékek iránt, s munkás tagjait, mert azok nem hiányoztak, nagyobb buzgalomra serkentén. Meglévén az alap, évek hosszú során át, mióta megalakult, kellő anyagi segélyezés mellett más képe lenne megyénk és városunk ösi múltjának, ismertebb, világosabb.

De így a tagok részvételese egy, mint azok anyagi szűkeklősége folytán pangásra volt kárhóztatva. Muzeuma gazdag, de nem nyilvános; kiadványai érdekesek; tagjai vannak s mégis a vagyoni gondok okozzák működése pangását. Mi ennek az oka?

A város és megye számos lakója tagja az egyletnek, de 1872, azaz fennállása óta senki oly kultúregyletnek nem tekintette, melyre érdemes lett volna akár életben akár végrendeletileg holtá után alapítványt bízni!! Pedig ez nagyban előmozdította volna felvirágzását; ennek hiánya pedig oka pangásának!

Most készül az egylet kibocsátani felhívást tagok belépésére. Tekintsék kultur-egyletnek, olyanak, mely a mult idők emlékeit gyűjtve, használni a jelennek, s ne legyen kifogás, s a szűkeklőség palástolója az, hogy „nem vagyok régész!”

L. I.

HIREK.

— Az Oltáregyesület rendes havi szt. miséje vasárnap, márczius 6-án d. e. 10 órakor a szemináriumi templomban fog a Mindenhatónak bemutattni.

— Stáció-járás. A katolikus egyház ájtatosságai között egyik legszebb az u. n. kereszt-ut, vagy másként stáció-járás. Az ember lelke mélyéig ható a Kálvária útján, vagy a templom boltíveinek fülhomályában végig elmélkedmi az Üdvözítő kinszenvedésének és keresztalálának megrázó mozzanatait. A nagyobbító időszak minden péntek délutánján a szt. Ferencz-rendiek templomában a szent beszéd után tartják meg a keresztut-járást. Az első ilyen ájtatosságot febr. 25-én pater Camill szt. Ferencz-rendi szerzetes tartotta.

— Ováció. Plossek Ferencz kir. tanácsos pénzügyigazgatónak azon alkalmából, hogy ő felsége neki és törvényes utódainak a pénzügyi szolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „szolnai” elnökével adományozta a székesfejérvári kir. pénzügyigazgatóság tisztikara február hó 28-án az új magyar nemest mint főnöküket a szeretet és ragaszkodás jeléül meleg ovációban részesítették. A tisztikar teljes számban tiszteltgett az ünnepelnél, kihez a tisztikar nevében Major Lajos lendületes szavakkal szép beszédet intézett, melyben visszapiantást vetett az ütcae-

pelelt csak nem 40 éves pénzügyi szolgálata, a hol — mint a szónok kifejezé — több tövis, mint rózaa terem. Méltatta az ünnepeltnek a tövises pénzügyi pályán lankadatlan ügybuzgalmát és kötelességerzetét, melyek az intező körök figyelmét ki nem kerülve, számára magas hivatali állást s legmagasabb kitüntetést szereztek. Major beszédét az ünnepelt igazgató és családja éditésével végezte, melyet a tisztikar többszörösen ismételve hangoztatott. Plossek Ferencz elérkezényüve mondott köszönetet az ovációért s válaszában kiemelte, hogy a tisztikar mint hozzá a hivatali életben legközelebb álló segítőtárs ragaszkodása és szeretete jól esik szívének s abból erőt és bátorrágot merít magának a további küzdelmekre. A pénzügyigazgatóság tisztikarának tisztelgése után a helybeli kir. adóhivatal tisztikara tiszteltgett Belopotócsky József adótárnok vezetésével. Szónokuk Belopotócsky József az adóhivatal tisztikarának őszinte örömét tolmácsolta s kérte továbbra is tisztikar irányában tanusított jóindulatát. Az igazgató megköszönve az adóhivatal jóleső figyelmét, jóindulatáról biztosította a tisztikart. — Mint lapunkat értesítik Plossek Ferencz pénzügyigazgató kitüntetése felett érzett öröm az illető pénzügyi hivatalok körén tulterjedő jelleget öltött s barátai és tisztelői, valamint a vezetése alatt álló pénzügyi hivatalok tisztikara e hó 5-én a „Fekete Sas” szállodában tisztelőtérre diszlakomát rendeznek.

— Méltó a követésre. Elvitázhatatlan tény, miszerint a pap és tanító csak akkor végez áldásos missiót, csak akkor neveli a reábizott ifjakat s hívőket az életnek, ha a szószékéről és katedréről lépve megfigyeli a népet mindennapi életük megnyilatkozásában s így a közvetlenség hatása alatt nyújtja a helyes nevelést illető tanácsait. Ilyen eljárással találkozott tudósítónk Alsó-Alapon, ahol Aczél Lajos plebános sorakoztatja hiveit a kath. kör zászlaja alatt s nem elégszik meg azzal, hogy csak felolvas és magyaráz, hanem minden tudását és fáradságát nem ismerő erejét a kath. eszmék szolgálatának szentelve, nemesen szórazkóztató mulatságokkal vonja el hiveit a korcsmázástól, másrészt pedig esztetikai érzéseket is neveli, midőn az általa irt, s a nép életéből merített, erkölcsi motívumokban gazdag, irodalmi értékkel is bíró népsziműveit betanítja az arra alkalmas ifjakkal és leányokkal. Még attól sem riad vissza, hogy az olvasni nem tudó szereplőt magának kell betanítani. A nép zsufolásig megtölti a kör helyiségeit és léleklében nemesülve távozik az előadás után. A körnek saját háza van már két szobával. Ezen szobák rendszeresen telvők, de a korcsmák üresek. Természetesen a szociális tannak hirdetői hiába jönnek Alsó-Alapra! A buzgó plebános példája méltó a követésre!

— Alapító tag. Báró Fiáth Pál főispán a helybeli önkéntes tüzoltó egyesület elnöke 25 frttal az alapító tagok sorába lépett. Együttal felemlitjük Herczeg Hugónak a tüzoltóegylet pénztára javára küldött 3 frt ajándékát, melyért az elnökség köszönetét fejezi ki.

— A rendőrség figyelmébe. A következő közérdekű felszólalást tettük: Legközelebb majd mindegyik helyi lapban közölni volt a belügyminiszterium távirati rendelete, hogy a kutyák 40 napig zár alatt tartandók! Eme rendelet városunkban — minden józanul gondolkodó ember bosszuságára akkép fogatosította, hogy a gypemester hetivásárok alkalmával néhány ártatlan szoba-kutyát és jámbor vadász ebet össze fogdos, a veszélyes nagy ebek pedig — a legtöbb bárca nélkül — seregesen szabadon kóborolnak s az utcán járó-kelőket megtámadják. Különösen az apácza- és Széchenyi-utcában számos olyan nagy eb csavarog az utcán, melyeket gondolkodó és hivatását teljesíteni akaró rendőrség belügyminiszteri rendelet nélkül is lebunkóztatna; gazdáikat pedig

megbíráságná. Felkérjük tehát Red István rendőrfőkapitányt, szabíton a szomorú multú Seidel-óra hagyományos szokásaival és ne botránykeztassa a közönség józanul gondolkodó részét az ölebek összefogdosásával, hanem adja ki pl. szigorú rendeletbe a rendőrbiztosoknak és közrendőröknek, hogy ha nyolca nap mulva a város bármelyik utcájában, házában vagy udvarában veszélyes nagy eb szabadon találtatik: az illető kerületben járó rendőr hivatalát vesztí. Tessék elhinni, hogy a mint a közzezi hadgyakorlatokhoz kívánt 4 frtos fuvarokat a rendőrbiztosok pár nap alatt kitudták erőszakolni, kéllő szigorú vezérllet mellett kötelességeiket is teljesíteni fogják.

— A színház árverése febr. 28-án ejtetett meg a megyeházban elhelyezett kir. törvényeszk telekkönyvi hivatalában délelőtt 10 órakor. Az árverést Gánóczy Flóris kir. közjegyző vezette. A város részéről Havranek József polgármester volt jelen. A kikiáltási ár 121,166 frt volt, mely 5 ezres fokozatokban szállott alá egész 60,000 frtig, mikor is Havranek József polgármester a város nevében 50 frtot ráigért. Más árverező hiányában a város a színházat 60050 frtért megvette. Ha valaki az árverést nagyobb összegű ígérettel meg nem támadja, ugy a műtsák csarnoka márczius idusán fog a város birtokába jutni.

— Hegyközségi választmány. A szőlő-hegyközség választmánya folyó hó 1-én tartotta alakuló ülését Tamásfi Gyula elnöktele alatt. Elnöknek első ízben Madaras Lipótöt választották meg, de mivel a gyenge egészségi állapota miatt nem fogadta el az elnöki tisztelet, újabb szavazással dr. Kövessy Istvánt választották meg, helyettes elnöknek pedig Schlamadinger Alajost. A hegybíró választását a jövő választmányi ülésre halasztották. Hegybíró jelöltek — mint értesültünk — Lasits István, Rakáts Lajos és Langmár István lelez.

— Kinevezés. Ó feláge dr. Schwarsching János 2. oszt. főtörzsrorost, ki Józsefstadtnban a 12. sz. helyőrségi kornháznál volt alkalmazva, helyőrségi orvosfőnöknek nevezte ki városunkba dr. Lisszewscky Farkas 2. oszt. főtörzsrorost és helyőrségi orvosfőnök helyére, kinek nyugalomba helyezését a király saját kérelmére elrendelte.

— Tűz. Február hó 21-én éjjel kigyulladt Bors János sár-egresi lakosnak istállója s mire a szomszédok észrevették a füst-szagról, hogy valaminek égni kell, akkor az istálló belseje már lángban állott, s benn égett négy darab szarvasmarha is. Az ajtó betörése után a tűz levegőt kapva, egyszerre lángba borította a 15 ölesházat és mindent porrá égetett. A padláción zsír, sertésruh, fehérhru, 140 zsák kukorica mind tűz martaléka lett. A ház nem volt biztosítva. — Tessék oklnni!

— A csákvári kath. legényegylet. Folyó hó 20-án tartotta a csákvári katolikus legényegylet tíz éves fennállásának emléktűnépét. Ez alkalommal a legényegylet rendes és pártoló tagjai reggel az egylet zászlaja alatt testületileg megjelentek az elnök által tartott szent misén, este pedig a legényegylet rendes tagja Bodnár Gáspár 4 telvonásos „Vissza a műhelybe” című sziművét a jelenlevő nagyszámú közönség tetszése mellett kitűnő sikerrel adták elő. Ugyanezen alkalmából kifolyólag az egylet rendes tagjai és pártolói szent hitiköb való hűségese ragaszkodásuk jeléül az egyházmegye főpásztvához hódoló feliratot, gr. Esterházy Miklós Móriczhoz pedig, mint az egylet fővédnöke és legnagyobb jótévéjéhez haláliratot intéztek.

— A nagyperkátai szocialistákra vonatkozólag illetékes helyről a következő helyreigazító sorokat kaptuk. Tek. Szerkesztő Ur! Lapjának multheti számában, a melyben a nagyperkátai szocialista gyűlésről ad hírt, ezzel kapcsolatosan megemlíti, hogy a közze-

ben a szocializmus terjedését nagyban *Bittó Zoltán* uradalmi tisztartó rossz és kegyetlen bánásmódja a munkásokkal szemben — elősegíti. — Továbbá még azt is felhozza rossz információk alapján, hogy ő az uradalmi családsággal rosszul bánik. — Ezekre vonatkozólag szükségesnek tartom tudomására hozni, hogy *Bittó Zoltán* mind az arató munkásokkal, mind pedig a családdal a leghumánusabban bánik s így a ki az ellenkezőt állította az csak rágal-masta őt.

— A *duna-adoyi takarékpénztár részvénytársaság* f. évi február hó 27-én tartotta évi rendes közgyűlést, mely alkalommal az igazgatóság újból alakított meg, és pedig a következőkép: Elnök: Gróf *Zichy Aladár*. Vezérigazgató: *Szatory Gyula*. Igazgatósági tagok: *Aldorfer Mihály, Bauer Ferencz, Cséby Lajos, Kopácsy Jenő, Kállay László, Sajgó tiszttáv, Török János, Günszberg Adolf, Schubert Ferencz* egyhangulag. — *Poér Gusztáv* szótöbbséggel. — Részvényenként 6 frt osztalék fizetett ki.

— Az *izraelita tantestület* márczius hó 15-én d. e. 9 órakor az iakola épület kézimunka termében ünnepséget rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja.

— *Öngyilkosság.* *Stadler Gyula*, honvédség irodájában alkalmazott 70 éves napidíjas, márczius 2-án a kora hajnali órákban gyógyhatlan betegsége következtében agyonlőtte magát saját lakásán. Két levelet hagyott hátra, az egyik zárt, a mely fának *Stadler István* százasosnak van czimezve, a ki a budapesti *Ludovika* akadémiában mint tisztképző tanár működik, a másik nyílt, a melyben végzetes tettének okát írja le.

— A *becsületszók harcra.* Az egész kontinenst fölzávarta a Zóla-historia. Egész Franciaország és az elfogulatlanok nagy tömege lelki megnyugvással hallotta a sajtóbiróság ítéletét, mely Zólat egy évi börtönnel s 3000 mázka pénzbírsággal sújtotta. A Zóla-pör a maga szomorú igazságtalanságával kifogyhatatlan anyagot szolgáltat az epés gonyulódóknak. Ime, miként figurázza ki *Capus* a tárgyalás minápi epizódját:

Az egyik tanu (az ellenfél egy tanujára mutatva): Ez az ur hazudott.

A másik tanu: A tanu, a ki hazugsággal vádol, maga hazudik.

Az elnök: Helyes.

Az első tanu: Rögton fölvilágosítom a bíróságot. Becsületszavamra mondom, hogy ez az ur hazudik. (Nagy mozgás.)

A másik tanu: En pedig, hogy bebizonyítsam, hogy a tanu engem hazugsággal vádolván hazudik, nem is egyszer, de kétszer becsületszavamat adom reá. (Hosszantartó mozgás.)

Az elnök (félre): hogy fog ebből kimászni?

Az első tanu: Két becsületszó! Az az ur nyilván azt hiszi, hogy meghátrálók? . . . Nos, úntudatom tisztaságának, föltétlen tisztaságának tudatában nem kétszer, de háromszor adom becsületszavamat, hogy az az ur hazudik. (Leirhatatlan izgalom.)

Az elnök (Az egyik esküdthöz sugva): Mindenre tud felelni.

A második tanu: Négyyszer adom a becsületszavamat!

Az első tanu: En ötször!

A második tanu: Itt hat!

Az első tanu: Hét!

A második tanu: Nyolcz! (A közönség lélekzetfojtva figyel.)

Az elnök (gépiesen): Senki többet? . . . Elő-másodsor, harmadszor?

Az első tanu: Kilencz!

A második tanu: Tíz!

Az első tanu (végső erőfeszítéssel): Tizen

A második tanu: Huszonegy!

A liczitálás még folyik.

— *Felakasztotta magát.* *Botos János* seregélyesi telkes gazda 41 éves ev. ref. valásu febr. hó 27-én este 11 óra között a Székesfejérvári országos vásárról ittas állapotban jött haza. Be sem zörgetett feleségéhez, hanem egyszerűen az istállóba vonult, hol felakasztotta magát. Felesége már csak a holttestet találta meg másnap hajnalban.

— *Betörés.* Mult hó 28-án virradóra *Szabó Lajos keresztény* lakos községi bírótól szobája falának kibontása után ismeretlen tettesek az ott zártalanul elhelyezve volt sifonból 3 selyemkendőt, 3 tekete selyemköntényt, 6 fejkendőt, 22 zsebkendőt, 5 kenyérruhát, 5 klg. szallonnát és 20 kr. készpénzt összesen 25 frt értékben ellopták. Nyomozás folyik, eredmény nincs.

Törvénykezés.

— A *feleséggyilkos.* A székesfejérvári kir. törvényszék büntető osztálya f. hó 26-án tárgyalta *Budai János* cipész *pákozdi* lakos bűnyűjét, a ki feleségét a mult év szept. 18-án hajnalban, midőn Fejérvárra a hetivásárra elszegődés végett hazulról elindult süllei házatól édes anyja kíséretében, az utcán egy nagy kiélestitett téasztavagó késsel hátulról megtámadta s rajta 6 szurást ejtett. Az asszony a helybeli megyei közorházban sebeiben nem sokára meghalt. A megtartott végtárgyaláson *Budai* azzal védekezett, hogy tettét örült állapotban követte el, azonban a tanuk rávallottak, hogy tettét már előre a közösgéhzánál és előttük is elbeszélte és így tettét előre megfontolt számdékkal követte el. A tárgyalás végén *Jurassek János* kir. alügyész a gyilkosság büntetésben kérte őt vétkesnek kimondani és kötél általi halállal büntetni. Dr. *Csapenczky Mihály* védő ügyvéd *Buday János* családi körülményeinek ecsetelése és a bűnös lelki állapotának megrendülését s a szándékoságnak előre eltökélt fenforgását anyósával *Csuti Péterné* való viszály és a felesége iránti tulságos szeretet összeütközése folytán a vádlott egybe megbüntetését kérelmezte. A vád és védebeszéd meghallgatása után a kir. törvényszék (*Kecskén* Izidor elnök, *Scherer Kamil* és *Madarasi István* szavazó bírák) a vádlottat 15 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen egy a kir. ügyész mint vádlott és védője felebbezést jelentett be.

— *Felebbezések.* Megirtuk lapunkban annak idején, hogy *Seidel Lajos* volt főkapitány bűnyűgyében a vádhatározat már elkészült s a törvényszék hivatalos kikasztás és megvesztegetés vétsége miatt helyezte vád alá. Mint értesülünk *Seidel Lajos* felebbezést nyújtott be, a mit a törvényszék febr. 28-án terjesztett a királyi ítélőtábla elé. Ezen a napon terjesztette fel a kir. törvényszék a *Weisz Gábor*-féle bélyegnyalási ügyben a vádlottnak és a kir. ügyésznek felebbezéseit is a büntársakat felmentő törvényszéki határozat ellen.

— *Ítélethirdetés.* Gyilkosság és rablás büntetével vádolt *Csuti János* és társai bűnyűgyében a helybeli kir. törvényszék a mult év őszén *Canti Jánost* életfogytiglani fegyházra, *Canti Mihályt* 15 évi fegyházra ítélte mint tettes társakat, *Canti Istvánt* büntegédre 8 évi fegyházra szabott, *Princezz Mariát* ellenben felmentette. A kir. ítélőtábla az elsőfoku bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet ellen a vádlottak, királyi ügyész és védők felebbeztek a Curiahoz.

— *Végtárgyalások.* A székesfejérvári kir. törvényszéknel márczius hóban megtartandó bűnyűgyi végtárgyalásoknak jegyzéke: 1-én ifj. *Berczeli Mihály* és tsai 3 rendb. lop. bünt. *Horváth Ferencz* tüzv. okoz. véts. 2-án *Bosnyák István* rabl. bünt. *Saáry Ödön* erősz. nemi köz. bünt. 5-én *Handl Bernát* csal. buk. bünt. *Albert István* lop. bünt. *Elbert József* s. t. sért. bünt. 8-án *Geier János* és tsai lop. bünt. *Pálkás Mihály* s. t. sért. bünt. *Saskó András* közokir. ham. bünt. *Horváth Luska* lop. bünt. *kisér.* 9-én *Poscher Mátyás* és tsai s. t. sért. bünt. *Ballaner Jakab* hat. e. erősz. bünt. 12-én *Rozsovcics Imre* nyilv. rág. véts. özv. *Szedlák István* és tsai lop. bünt. 15-én ifj. *Kulesár János* s trsa csal. bünt. *Komjáti Ferencz* s. t. sért. bünt. *Krausz József* lop. bünt. *kisér.* 16-án *Strausz Zoltán* s trsa párvíd. véts. *Varga László* emb. öl. véts. *Dr. Krausz Zsigmond* párvíd. véts. *Somogyi István* s. t. sért. bünt.

Frédiczki Mór és tsai lop. bünt. 19-én *Molnár János* s tsai hat. e. erősz. bünt. özv. *Baki József* és tsai hat. e. erősz. bünt. 22-én *Unger József* s tsai m. okirat kam. bünt. *Stahl Erzsébet* lop. bünt. 23-án ifj. *Gönczöl József* s. t. sért. véts. *P. Macher József* lop. bünt. *Tanárki József* lop. bünt. 26-án *Chomah Ferencz* s tsai zsar. véts. *kisér.* *Fister Mihály* s tsai s. t. sért. bünt. 29-én *Kemessy Filöp* s tsai vét. buk. véts. *Nagy Imre* tüzv. ok. véts. 30-án *Wirth Péter* s tsai rág. véts. 32 vádlott.

Irodalom és Művészet.

A *Szent-István Társulat* kiadásában megjelentek: „Üdvözlőgy *Mária*“. *Irta Stolz Albán*, fordította *Russek Antal*. Ára 1 frt 50 kr. „A keresztény nő“. *Irta Russek Antal*. Ára 1 frt 50 kr. „*Mária* a szomorúak vigasztalója“. Német kiadás után fordította egy szatmármegyei áldozópap. Elmékedéseket és elbeszéléseket tartalmaz a kis könyv május havára, válogatott imagyüjteménnyel. Ára 1 frt. Mind a három könyv nagyon csinos vázonkötésben. „A keresztény nő“ *R. Hirsch Nelli* gyönyörű rajzaival jelent meg. A mi a tartalmat illeti, elég ajánlás *Stolz Albán* és *Russek Antal* neve és a Társulat, melynek kiadásában a könyvek megjelentek. Ugyanez a *Szent-István Társulat* kiadásában jelent meg a „Népiratkák“ 136, 137, 138 és 140 füzet — a 137, 5 kr. a többi 3 kr. — továbbá *Platz Bonifác* dr. „Ó-Egyiptom irodalma.“ című felolvasása. Ára 30 kr. Megrendelhetők a *Szent-István Társulat* könyvkiadó hivatalánál, *Budapest, IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám.*

— *Kath. népkönyvtárak.* Örömmel vesszük a hírt, hogy *kath. népkönyvtáraink* bővülnek s szaporodnak. Az utóbbi időben három könyvtár alakult. Az egyik a *nagyparkátai*, melyet *Asványi Béla* káplán utján a *katholikus kör* alapított.

Egy katolikus diszmű. A „*Magyar Szemle*“ jeles szépirodalmi lapársunk, mely oly osztatlan elismerésben részesül mindenütt, tíz éves fenállása emlékére egy ritka szépségű albumot adott ki a napokban. Az album ára 12 korona, de oly csinnal, oly elegánciával van kiállítva, hogy bármely szalonasztalnak méltó díszít képezheti. A diszmű a „*Magyar Szemle*“ író gárdájának válogatott szebbnél-sebber elbeszéléseit s költeményeit hozza *Hegedűs László* rajzaival. Minden elbeszélés vagy költemény elé az illető szerző arcképe is van mellékelve, miáltal *katholikus íróink* személyével is megismerkedünk amugy arckép után s nagy meglepetésünkre látjuk, hogy a kit mely filozófiai hangja miatt öreg embernek tartottunk, az még ifju, sarjadzó bajusszal, s a ki ifju hévvel, lángoló képzelődéssel tomboló szenvedélyeket ecsetel, már derek hajú öreg ur. *Kacsvinszky Lajos* és *Kaposi József* nemcsak a „*Magyar Szemle*“ nek, hanem maguknak is emléket állítottak a remek műben, mely bármely haszonabas diszművel kiállja a versenyt. A jubiláló szépirodalmi lapot pedig melegen üdvözlöljük s kívánjuk, hogy a „*Magyar Szemle*“ tapintatos szerkesztői mellett tovább is haladjon azon a magas irodalmi nívón, melyet 10 éves fenállása alatt magának biztosítania sikerült.

Biztosítási és Közzgazdasági Lapok most lépett IV. évfolyamba. Ez az egyetlen szaklap, e rövid fenállása alatt is nélkülözhetlenné tette magát a szak közönségre és a biztosító intézeti tisztviselőre egyaránt, s évenként át egyedül mozdította elő a szakirodalom fejlődését. A lap minden számában actualis cizkkek vannak, közli az összes intézelet üzleti kimutatásait, az előfordult tüzkárokat, személyi változásokat, üresedést, napi és külföldi eseményeket. A lapot 12 intézet hivatalból ajánlja, s a tisztviselők részére előfizetését évi 6 frtra szállította le. A lap *Budapesten VII. Lövöldetér 2. sz. alatt* jelenik meg.

Az Országos Néplap politikai képes hetilap igen változatos és gazdag tartalommal megjelent. 8-ik és 9-ik száma tartalmaz aktuális vezércikkeket, szép verseket, humoros és komoly elbeszélést, egészsége rovatot nevelésügyi dolgozatokat, jogismereti kérdéseket, hőseges gazdasági tudósítást, hétről-hétre szóló érdekesebb híreket, konyha és háztartás rovatot, szép képeknek jelentőségteljes magyarázatát, mulattató rovatot, találós kérdéseket, budapesti piac rovatot és sok egyéb érdekes és mulattató rovatot. A hetenkint megjelenő képes hetilapnak előfizetési díja egész évre csak két forint. Megrendelhető: Pozsony Ferenccz tere 1-ső szám. Mutatvány számot ingyen küld.

VEGYESEK.

□ **Patti Adelináról.** A hírneves operaénekeső férje Nicolini halála óta magánosan él Craig-Y-Nosban lévő kastélyában. Legnagyobb szórakozása új papagája, a mely minden alkalommal azt kiáltja: »Dicséretessék az uristen! Signora imádkoztál-e máma?» A diva még mindig nagyon szép. Fényképei után itélve 28 esztendőnek tartanak, bár ismeretes, hogy 50 éven felül van. Igaz ugyan, hogy — mint egy külföldi lap írja — Patti Adelinának külön fényképe van, a ki kiváltképen a retouch-bea mester.

□ **Az afrikai gyémántbányák.** A föld legnagyobb és leggazdagabb gyémántbányái Dél-Afrikában vannak és a »De Beers Consolidated« társaság tulajdonát képezik. A világkereskedelemben kerülő gyémántok nagy részét e bányákból nyerik. A társaság a lefolyt üzletévben 3,722,090 font sterling értékű gyémántot adott el. Az üzemi más költséget levonva, a tiszta haszon 2,262,630 font. Ilyen osztalékot kevés társulat fizet részvényeseinek. Az igazgatóság elnök, ki egyszerűsre mind a társaságnak élet-hosszú elnöki kormányzója 120,365 font sterlinget vagyis 1,489,000 ft évi honoráriumot kapott.

□ **Bámulatos lélekjelenlét** Henderson hadnagy, a ki Samoriba expedíciót vezetett, bámulatos jelét adta lélekjelenlétének, a melylyel el ízen sikerült megmenekülnie a haláltól. Waban elfogták őt a bensziuottek, a kik aztán nyomban tanácskozára ültek össze, hogy megállítsák, milyen halállal nemmel végezzék ki a foglyot. Henderson egy darabig türelmesen hallgatta a tanácskozást, azután így szólt a vadak főnökéhez:

— Már engedj meg, komám, de én álmos vagyok és lefekszem aludni. Ha meghozták az ítéletet, költsetek fel és adjátok azt tudtomra.

Ezzel lefeküdt és a legboldogabb álomba merült néhány pillanat múlva. A vadakat annyira meglepte a hadnagy és viselkedése, hogy nem merték őt kivégezni, mert ösztönzerűleg érezték, hogy egy hőssel van dolguk. Wabol erős fedezet mellett Henderson Samoriba kísérte a királyhoz, hogy ez íteljen felette. Samori körül véve fegyverekkel a menekülésről nem is álmodhatott a hadnagy s ismét csak a lélekjelenlét segített rajta és mentette meg a haláltól. Mikor a király elé vezették, arra akarták kényszeríteni, hogy az ország szokásai szerint négykézláb csuszszék a trón elé. Henderson azonban bátor léptekkel, egyenesen felment a trónra, odaült a király mellé, a kinek barátságosan megrázta a kezét. A király azonnal látta, hogy nem közönséges fogolylyal van dolga, de egy hatalmas nemzet képviselőjével. Pártfogásába is vette ezután, segítve őt minden vállalkozásába.

□ **A milliomosok utcája.** Így nevezi J. M. Fraser a »Pearson's Magazine«-ben a newyorki Fifth avnue-t, az északamerikai metropolisnak azt az utcáját, melyben a millió dollárok szerencsés birtokosai laknak. Fraser az ez egy utcában levő házak értékét 20 millió fontra becslé, lakosainak vagyonát pedig 500 millió fontra, tehát öt milliárd fontnál többre teszi. Különben pedig — mondja az utca nagyon utálatos egyforma épületeivel, melyeken semmi művészet és semmi változatosság.

□ **Baczilusok a tintában.** Gyakran olvashat az ember tinta-mérgezéséről, de ezeknek általában csekély jelentőséget szoktak tulajdonítani, pedig egy lipcsei tudós: Marpmann vegyszert ismertetett az iróintákról. A tudós 67-féle próbát kísérelt meg különféle iskolai tintákon, melyek többnyire gallus-tinta néven szerepeltek. Vizsgálatainak

eredménye az, hogy a legtöbb tintában mikrobákat, baktériumokat és szaprofitákat talált. Egy üveg egészen friss nigrozin-tintában is szaprofitákat és bacillusokat talált, valamint a barna és vörös tintákban is. A tudós vegyszert nigrozin-tintából két ízben olyan baktériumokat tenyésztett, melyek egy kitűnő egészségnek örvendő egeret négy nap alatt megöltek.

□ **A leghosszabb telefon.** A világ leghosszabb telefonösszeköttetése a New-York és Chicago között létesített távbeszélő-vonal, melylyel most készült el. A vonal, mely 1520 kilométer hosszú, a Graham Bell rendszere szerint épült és áll két, egyenként négy miliméteres átmérővel bíró rézhuzalból, melyek kilométerenként átlag 120 kilogramm nyomnak. Az indukció káros hatásainak elkerülése céljából a huzalok több helyen keresztelő irányban vannak vezetve. Az egész vonal a föld felett megy és csak a nagy folyókon át használtak kábelbevezetést.

□ **A jeles város.** Arizonában nagyon röviden teljesítik az igazságszolgáltatást. A kit gyanuba vesznek, hogy bűnt követett el, egyszerűen megbotozzák. Egy idegen aggodalmát fejezte ki ezen eljárás iránt.

— Nem gondolják — szólt egy benlakóhoz, — hogy ez az igazságszolgáltatási mód nagyon veszélyes, mert könnyen járhat tévedéssel?

— Oh — felelt az arizonai — még ha tévedés történne is, akkor sem nagy a veszély. Kevés embert talál itt, a kit ha tévedésből kötöttek is fel, nem érdemelte volna meg a sorsát.

Közgazdaság.

A mi szocialistáink.

Megirtuk már lapunkban, hogy az ország különböző részeiben felbukkant szocializmus hullámai városunkba is eljutottak. Köztudomású dolog, de a mi rendőrösökünk szemet huny előtte, nem akarja észrevenni, hogy nálunk is vannak szocialisták. Gyűléseket tartanak azon, táncvizsgálommal egybekötött felolvasást rendeznek. Azonban közvetlen értesülésünk szerint a mi szocialistáink józan gondolkodású magyar emberek, a kik olyan szocialista elveket vallanak, hogy a munkásosztály a fokozatosan fejlődő ipar és mezőgazdaság súlyánál fogva a társadalomnak egy oly számot tevő elemét képezi, a melynek jólétéről az állam hatalomnak is kell gondoskodni és mindezt munkás-egyletek felállításával szak-előadások (artárával) vélik elérni.

Múlt hó 20-án volt egy ilyen táncszal fűszerezett munkás összejövetel, mely alkalommal a szövetség feje olvasott fel egy ékes nyelvvel megirt értékeszt a mi munkásosztályunk viszonyairól. Ő maga írta hazafüli lelkesedéssel embertársai (t. i. munkások) iránti szeretettel s a mi világosan kitűnt az előadásból, minden rendezavarási szándékától s egyéb rosszindulattól ment — jó akaratú. Rövid kivoanban közöljük a felolvasást.

Észrevételek munkás életünköl.

A felvilágosodás hajnala dereng, de küzdve még a sötét homállyal, mely munkásosztályunk szellemi életét sötét lepélként burkolja el. A szép és nemes eszmékért küzdeni vágyó akarat még mindig erős harezban áll a sötét anyagias érzéstől áthatva, szolgai meghunyászkodásból eredő túlsúlylyal s bárgyú nézetekkel; pedig egy akaratos ember céltudatos működésével osztálya tagjainak pártolása mellett a legmagasabb célokat elérheti, osztálya érdekeit illetőleg.

Hogy mennyire szükséges a mai korban minden osztálynak, de különösen nekünk munkásoknak a közös akarat erejével küzdeni, azt bizonyítja a kor, melyben élünk.

Majd fejtegeti, hogy a mai kor még a munkásosztálytól is követel bizonyos fokú szellemi „mívelődést.“ Vannak ifjusági önképző körök, de tudja, hogy nem szívesen vesznek részt a komoly dolgokkal foglalkozó munkások a vidám s fürgé eszméket üző ifjúság körében Majd folytatja:

Tisztelet a nagy fontosságú szabályzatnak mely a még zsenge ifjúságot van hivatva komoly s hazát szerető gyénekké faragni. Ne-

künk felnőtt embereknek már magasabb röptű eszmékkel kell foglalkozni. Mindenekelőtt tudunk kell azt, hogy ez a föld, melyet apáink vérelel szerettek meg számunkra egyedül csak minket illet(?) S azon jogok, melyeket annyit küzdtem árán vívtak ki nagyjaink, — minket munkásokat úgy megillet, mint bármely osztálybeli egyént.

Sokáig azt hitte a magyar munkás, hogy jólétét egy felette álló tényező fogja előmozdítani. Soha se higye azt! Bebizonyult dolog, hogy ha ő maga nem segít magán, a jó Isten kívül bizony senki sem fog rajta segíteni.

A magyar nép főleg a munkás nép egyike volt a földetek legjözoanabb népeinek.

Az az álpróféta nem született meg a ki őt Istenétől és hazájától elítátorithatta volna! S ime ezen hazaszeretet s vallásához való ragaszkodás melege mintha napról napra vesztitene.

Mi lehet ennek az oka? Talán csalódott egyik vagy másikban? Nem! Egyesek közülük álltak és azt mondták, hogy ők próféták, ők segíteni akarnak a népen, kövessék és támogassák őket. Egyesek bevehetetlenek voltak, de igen sok munkást levettek lábukról. S most ezek a jámbor atyafiak azt hiszik, hogy csak akkor lesznek boldogok a földön, ha ezeket a prófétaságból álló messiásokot követik.

Ezután áttér a németországi szocialdemokraták működésére, majd így folytatja:

Szomorú dolog, hogy nálunk a munkás nép ezreinek már is az a jelszava: „Nem ösmerünk hazát!“ Iróbátót végzet, hogy ennyire jutottunk! Hol van, hova tűnt el az az akarat erő, mely félszázaddal ezelőtt lerázta magáról a rabbilincseket, hol van az a lángoló hazaszeretett, mely büszkén ontá szive véreit a szabadság, egyenlőség és testvériség szent zászlaja alatt? Szegény hazám, szegény élvezetett munkás nép! Félszázaddal ezelőtt kiontádt vérelet, hogy az egyedüli jogos hazában, jogos otthonodban élvezhesd a kivívott jogaidat, s ezen szent küzdelemben ejtett sebek alig hogy begyógyulának, ujjakkal tetézed s eldobva magától az egyedüli kincset, melylyel bírsz, melynek neve: Haza! Szegény, szegény haza!

A nehéz viszonyok közé jutott munkás nép vad fájdalomában, a valódi tényállás ismerete hiányában éppen ezt a bölcsőt készílt össze törni, melyben született, mely őtet éltette, melyen kívül — mint korszorú költőnk mondja — „Nincsen számokra hely!“ Legtöbb kötelessége tehát a magyar munkásosztálynak egy olyan egyesületet alkotni, a hol magát szellemileg kiképezheti s anyagi jólétének előmozdítására dolgozhat. Budapestén és Aradon már ezen irányban egy igen üdvös intézmény létezik: „Munkás képző intézmény“ a czime.

Ennek tulajdonképen hivatása a következő: Hétköznapiok este tanulmányos előadások a munkás érdekek ügyéről, magyar magánjog, fizika, történelem stb. egyezőval a munkásosztály szellemi művelődését előmozdító előadások tartása, tanárok, orvosok és szakképzett férfiak által. A képző esték látogatása mindig díjtalan. Ott van továbbá a „Nemzeti demokrata munkás kör“, mely egyedül a munkások anyagi és szellemi ügyeinek az előmozdítását tűzte ki fő-céljául. Ennek a pártkörnek programja az általános választási jog minden magyarul irni és olvasni tudó honpolgár részére.

Ezek után a felolvasó áttér a helybeli munkások helyzetére. Beszél a folytonos műhelyi élet hátrányairól, a pálinkáról, mely a munkást elbutítja. Fajdalommal tudatja, hogy többször volt olyan jelenetnek tanuja, a midőn pirulnia kellett, hogy az illetők osztályosai. Majd így elmélkedik: Ezek a jelenetek az Isten tudja hány és hányféle epizódok mindig csak azt a meggyőződést érlelték meg bennem, hogy ha volna kéz, ki osztályunkat kiragadná ebből a mocsárból, melybe egyedül csak a felvilágosultság hiányán merült: nem tudna-e ez az egyszerű munkásosztály a társadalom azon pontjára emelkedni, a hol a tisztességet és megbecsültetést osztogatják. Ne lenne ez a munkásosztály egyedül csak igazvonó-baromnak tekintve, hanem a magasabb társadalmi tényező, is ismernék el, hogy a munkás-erő olyan hatalmas, a mely előtt meg kell hajolnunk.

Itt már a felolvasó elragadtatta magát s

kissé erős kifejezést használt. A felolvasást így végzi: Az elmondottak után még annyit akarok megjegyezni, hogy ha ezen a téren nem lesz ember, a ki szót emel városunkban, úgy ismét mi fogjuk kitízni a toborzás lobogóját és oda fogunk törekedni, hogy osztályunk anyagi jólétének előmozdítása mellett a hazaszeretést szent eszméjét munkás-körünkben tehetőségünkhöz mértén terjeszteni fogjuk.

A munkásszövetségnek a fölolvastásból kitetsző kívánságai olyanok, a melyek törvényhozás útján is létesíthetők s a kivitele a társadalmi rendet meg nem zavarja, azonban mint minden mozgalomról, úgy erről is a rendőrségnek tudomást kellene szerezni, nehogy esetleg egyes túlzók kifakadásai folytán téves irányt vegyen.

* **Állatjárványok a megyében.** Mint a „Földmívelési Értesítő”-ben közölt kimutatásból látjuk, megyénkben az állategészségügy az utóbbi időkben kedvező. A sertésvész, mely rég óta nagy mértékben volt elterjedve, csökken s jelenleg csak 13 község van hivatalos zárlat alatt. Megyénkben a következő állatbetegségek léptek fel: *Veszétség:* Alap 1 udvar, Czece 2 udvar. *Rühkór:* Sárkeresztur 1 udvar. *Sertésvész:* Alcsuth, Bicske, Czece, Csabdi, Doboz, Eresi, Felcsuth, Kis-Perkátá, Moór, Nagy-Láng, Pákozdi, Ráczalmás, Szent-Agotha.

NYILT-TÉR.*)

A nagyrabecsült gazdaközönség figyelmébe.

A „Köztelek” folyó február hó 23-iki számában erősen fellépett azon lelkiismeretlen kereskedők ellen, kik amerikai luczernát magyar, olasz, vagy francia luczernával keverve vagy pedig tisztán hoznak forgalomba »francia luczerna» elnevezése alatt.

Immár hat éve, hogy tíz évi gyakorlat után Páris és London legelőkelőbb magkereskedéseiben, hazámba visszatérve, Budapesten letelepedtem és azt észleltem, hogy azon nagymennyiségű amerikai luczerna, melyet részint ezen, részint más francia, úgy német czégek Ausztria-Magyarországba küldtek, sohasem mint amerikai, hanem igenis, mint provenzcai adatott el.

Büszke lehetek reá, hogy én voltam az első, ki most négy éve, midőn az akkori silány termés folytán ismét nagyobb mértékben hoztuk be az amerikai luczernát, elismert szolid elveim folytán bebizonyíthatólag nemcsak figyelmeztettem a bevőközönséget ezen tényállásra, de én voltam bebizonyíthatólag az egyedüli, ki a konkurrenzia fondorkodása daczára, az addigi szokástól eltérve, az amerikai luczernát nyíltan annak eredete megnevezése mellett adtam el.

Igen természetes, hogy azon magkereskedők, kik hozzá voltak szokva ezen gyönyörű kinézetű luczernát francia vagy más elkeresztelés alatt 25—30 forinttal drágábban eladni, mint én ugyanazon lu-

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

czernát nyíltan, az eredet helyes megnevezése mellett árjegyzékemben jegyeztem, eme jogtalan hasznukat fenyegetve érezvem, reám zudultak és minden módon károsítani akartak.

Hála Istennek eredménytelenül, mert minél jobban dolgoztak ellenem, annál nagyobb kiterjedést nyert üzletem, mivel a józan gondolkodású bevőközönség mindinkább azon meggyőződésre jutott, hogy az a becsületes szolid kereskedő, ki bátran kimondja magvai igazi eredetét. Az amerikai lóhere- és luczernának az egész világon, sajnos, sokkal nagyobb mértékben forgalmaztatnak, mint az európai magvak összességökben és mindeddig sem kormányok, sem hatóságok azok forgalomba hozatala ellen nem tiltakoztak, így tehát minden szolid czég bátran adhatta és adhatja el az eredet helyes megnevezése mellett.

Az egész tollharcz, mely az »amerikai luczerna» ügyében folyik, nem más, mint egy helybeli nagy magkereskedő reklámja, ki nagy készletekkel rendelkezik egészen megvörösödött 3—4 éves luczernában, melyeket természetesen ezen szép minőségekkel szemben nehéz eladni. Főoka azonban abban rejlik, hogy ezen czég több éven át minden számbavehető versenytárs nélkül aknázza ki a gazdaközönséget, minek elég bizonyítéka az, hogy az ehhez szükséges száz-ezrekre rugó reklámköltések mellett ő az egyedüli magkereskedő, ki néhány rövid év lefolyása alatt nagy vagyonra tett szert, míg a többiek ugyanezen üzleti viszonyok mellett vagy tönkrementek, vagy pedig kismértékű üzletet vezethettek csak.

Czégem minden reklám nélküli, oly rohamos fejlődése természetesen nem töltheti el jóindulattal irányomban és ép oly természetes, hogy azon árkülönbözeteket, melyek köztünk léteznek, valami plausibilis módon iparkodik magyarázni. Jó szolgálatot nyújt neki az ilyenmű gyanúsításra az általam nyíltan fogalmazott amerikai luczerna és lóhere Minden józan gondolkodó gazda pedig be fogja látni és meg fogja érteni, hogy egy czég, melynek nem Budapesten legzebb útján van drága, czifra kirakatu boltja, hanem csak olcsó irodája és raktára a belváros legduhogtobb utczájában, a galamb-utczában, egy czég, melynek elve nem költeni ezeket hangzatos reklámra, melynek nevét nem lehet naponkint olvasni minden bel- és külföldi újságban, minden üres házalon, kerítésen, pályaudvaron, szállodában, mely tehát minden reneteg kiadásokat kerüli: már ezen megtakarítások lévén is adhatja magvait néhány forinttal olcsóbban, anélkül, hogy szerény polgári hasznát elcsorbítaná.

Különbön is tíz évi külföldi tartózkodásom főczélja volt a legkövetlenebb beszerzési és eladási forrásokkal megismerkedni, hogy visszatérve hazámba a gazdaközönségnek némi előnyököt nyújthassak.

Főüzletem ugyanis a vetőmagvak nagyban kivitele lévén, évenként 100—120 kocsi rakományt magyar lóhereért, luczernáért, baltaczimért és más hazánkban termelt magvakért hozok külföldi pénzt gazdáinknak. Hogy kiviteli üzletemet megkárosítsa, immár két éve annak, hogy az összes újágokban áremelkedést jósoló tudósításokat közölt és visszatartotta a termelőket lóherejük eladásától. Annak idejében már felvilágosítani óhajtottam gazdáinkat ezen valódan tudósításokról, de egy előkelő lap kivételével,

hol bebizonyíthatólag néhány igen helyes, pártatlan tudósításom megjelent, egy lap sem fogadott el tőlem tudósítást, nagy hatalma lévén egy olyan czégnek, ki ezeket fizet ki évenként reklám-cikkre. Sok gazdának emlékezetében van még azon 1894—95-iki év, midőn ezen hamis tudósítások folytán addig vártak lóherejük eladásával, miglen a világpiacz minden zugát külföldi lóhere töltvén meg, ezen tudósító magyar gazdáinktól fele áron szerezhetne be tavaszi szükségletét, míg gazdáink millióira menő kárt szenvedtek.

Ezidén is törekedett az említett czég jó hírnevemnek külföldi üzletbarátaimnál ártani, de szintén sikertelenül. Ugyanis egy berlini szaklapban fölhevít intézett az összes külföldi magkereskedőkhöz, hogy jelentsék be saját érdekükben, mily mennyiségű magyar luczernát vettek ez évben Budapesten. Reményltem, hogy az ezekre menő bejelentésekkel szemben kijelentheti, hogy megletek csálva, és hogy magyar helyett amerikai luczernát kaptak. Miután azonban az idei rossz magyar luczernatermés folytán összes luczernakivitelem csak 96, azaz kilenczvenhat mázsára rugott, természetesen gyanúsításával külföldön sem ért célt.

Nem akarom említés nélkül hagyni, hogy ezen ellenségeskedés nagyobb mérvű kezdete előtt azon bizonyos magkereskedő lakásban meglátogatott és ott nekem egy másik magkereskedő jelenlétében egyezkedést ajánlott fel, kijelentvén, hogy mászánkint ép úgy, mint a régi időkben, midőn ő még egyedül állott a piacon, 25—30 forintnyi hasznot kellene a gazdaközönségtől venni, mely ajánlatot azonban visszautasítottam.

Az illető nagy magkereskedő különben sem jár el a legszolidabb elvek szerint, hiszen csak rövid 2—3 év előtt derült ki nála azon nagymérvű visszaélés, melyről Thaisz ur, a magvizsgáló állomás aszisztense, irt is részletesen a szaklapokban, amennyiben a kis 5 kilós csomagokról levették az állami ölmázarakat és család módon leloboztak ezekkel 100 kgos zsákokat, melyek természetesen sem tisztítva, sem megvizsgálva nem voltak. A megcsipett nagy magkereskedő zavarában raktárnokára iparkodott áthárítani a felelősséget, kijelentvén, hogy ezt azonnal elbocsátja, ami máig sem történt meg, mert a bűnbaknak odaállított raktárnok továbbra is megmaradt régi állásában.

Bár elvem volt mindég és lesz ezentúl is, hogy soha ilyenmű versenytárral szemben, kinek egyetlen törekvése versenytársait tönkretenni, semminemű polemikiába nem ereszkedem, hanem üzletemet eddigi szolid alapon lassan, de biztosan mindennemű reklám elkerülésével fejlesztem, mégis szükségemnek látam az érdekelt gazda- és magkereskedő-körökben ezen ügyet a kellő megvilágításban ismertetni és tisztázni, hogy megtudják, mily hitelt adhatnak ilyenmű rosszhiszemű híreszteléseknek és eme rosszhiszemű híresztelő fölött belátásuk szerint ítéljenek. Azon nagyrabecsült vevőket, kiket eddig kiszolgáltatni szerencsem volt, már meggyőztem arról, hogy bizalmukra érdemes vagyok, így tehát csak azokhoz kell fordulnom, kik még nem tartoznak vevőim körébe, fölkerve őket, hogy tegyenek kísérletet és megfogják győződni, hogy léteznek oly magkereskedők is, kik nem a nagy reklámdobbal dolgoznak, hanem szolid alapon tovább

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejervár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
lepo olcsó árakért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon	30 rőfös	kitünő minőség	ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász	30	„	„ 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi	50	„	„ 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

működővén, épen ezáltal adhatnak sokkal olcsóbb legalább is oly jó magvakat, mint bárki más. Ezek után mindennapi munkámhoz visszatérve további polemiaiba semmi esetre nem fogok bocsátkozni.

Hazaifui üdvözléttel

Deutsch Gyula magkereskedő

IV., galamb-utca 4. (görög templom-épület.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Nagy-Perkáta. Lapunk felelős szerkesztője jelenleg családi gyász miatt nincs Székesfejérvárott. A mint megjön azonnal felhívjuk figyelmét az ügyre.

KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Kath. kör. Teés. Lapjuk 1898. évre ki van fizetve.

Alsó-Alap. Kath. kör. A lapot megindítottuk, ama biztos reményben, hogy az előfizetési díjat posta fordultával eszközölni fogják.

Apró hirdetések.

E rovatban közzétett egy-egy hirdetésnek, ha lakosim nincs köztéve 4 soros terjedelemben egyszeri költésre 30 kr. Minden további sor 4 kr. Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelölésenként 20 kr-rt véteik föl.

Értékesítéseket díjtalanul ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékelteket választ.

EGY A MAI KORNAK

megfelelő csak fél évig használt külső és belső bolt ajtó, egy 200 cm. hosszú és 110 cm. széles tükörfüvegű kirakattal eladó. Cím meg tudható a kiadóhivatalban.

Vasuti új menetrend.

— Érvényes 1897. október 1-től. —

Csász. és kir. szab. déli vasut.

Budapest	Székesfejérvár	Nkanizza.
ind.	érk.	ind.
Szem.v 6:40 reg.	8:53 d.e.	9:04 d.e.
Gyorsv. 7:30 reg.	8:53 d.e.	8:58 d.e.
Vegy. v. 2:35 d. u.	4:29 d. u.	4:35 d. u.
Vegy. v. 5:25 d. u.	7:39 este	—
Gyorsv. 7:45 este	9:11 este	9:16 este
Szem. v. 9:25 este	11:33 este	11:43 este

Nagykanizsa	Székesfejérvár	Budapest
ind.	érk.	ind.
Szem.v. 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.
Vegy.v. —	—	6:15 reg.
Gyorsv. 5:48 reg.	8:47 reg.	8:54 reg.
Vegy. v. 9:16 d.e.	1:51 d. u.	2:32 d. u.
Szem. v. 2- d. u.	6:01 d. u.	6:09 este
Gyorsv. 5:06 d. u.	8:03 este	8:15 este

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár-Veszprém	Veszprém-Safejérvár.
ind.	érk.
Sz.v. 5:20 d.e.	8:03 d.e.
Sz.v. 9:27 d.e.	10:45 d.e.
Sz.v. 1- d. u.	2:33 d. u.
Sz.v. 9:27 este	11- este

Székesfejérvár Komárom-Ujszöny.

indul	érk.
Vegy. v. 10- d. e.	2:50 d. u.
Szem. v. 10- este	12:59 éjjel

Komárom-Ujszöny Székesfejérvár.

ind.	érk.
Szem. v. 11:36 d. e.	2:23 d. u.
Vegy. v. 3:41 reg.	8:22 d. e.

Fehér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
ind.	érk.	érk.
Vegy. v. 3:55 d. u.	5:12 d. u.	9:33 este
Vegy. v. 7:56 reg.	9:23 reg.	2:15 délben

Paks Adony-Szabolcs Székesfejérvár.

ind.	érk.
Vegy. v. 2- reg.	6:23 reg.
Vegy. v. 1:20 d. u.	6:06 este

Székesfejérvár	Sárbogárd
ind.	érk.
Vegy. v. 9:05 reggel	10:55 délelőtt
Vegy. v. 2:50 délután	4:30 délután

Sárbogárd	Székesfejérvár
ind.	érk.
Vegy. v. 5:25 reggel	7:24 reggel
Vegy. v. 12- délben	1:47 délután.

A szépség

emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zairmentes készítmény a

Margit-Créme.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szepilöt, májfoltot, pör-senést, pattanást, bőrtakát, (minteszer) és minden más bőrbajt. Kiszimítja a ráncokat és himlő-helyeket, még koros egyéneknek is áde, bájos arczint kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hirnevés tanárok az arczon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit Créme. Ha az arcot naponként Margit Crémmel massziroz-zuk, nem csak a szepilök, májfoltok és egyéb arczbetegségek tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket öregég, gondok, betegség stb. okoztak.

Övszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható.

Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit hölgypor 60 kr.
Margit szappan 35 kr.
Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak ere-deti szinet adja vissza 1 frt.

Hajszőkítő, bármely haját aranyzőkere fest. 50 kr és 1 frt.

Tannoehinin pomade legjobb hajápoló és nö-vesztő 35 és 50 kr.

Világóavári Bohus-hajszepedre délczeg, szép bajus nevelésére 25 és 30 kr.

Földes Kelemen

Arad, Deák Ferencz-utca 11. szám.

Laboratorium:

Lázár Vilmos-utca 1. szám.

Bel- és külhoni gyógyszerési és higienikus kü-lönlegességek, kötszerek, toilette czikkek raktára. Telefon III. szám.

Főraktár Budapest TÜRÖK JÓZSEF Király-u.

Raktár Székesfejérvárott:

P. Ács Albert gyógyszerésznél.

3 forinton felüli rendelmények bármintre küldetnek.

A kiadóhivatal legyőzött, kőnyelű Földes Kelemen, és a beránikónál legyőzött, kőnyelű Földes Kelemen, és a beránikónál legyőzött, kőnyelű Földes Kelemen, és a beránikónál legyőzött, kőnyelű Földes Kelemen.

A MAUTHNER-féle
hirnevés
konyhakerti és * * *
*** * * * virágmagvak**
zárt és hatóságilag védett csomagokban,
a törvényesen bejegyzett
medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb
fűszer- és vaskereskedésekben
kaphatók.
A Budapesten Andrassy-ut 23. sz. alatt létező Mauthner
Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást
egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok
ragasztva, a medve ábrával és a Mauthner névvel
jelölve, egy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

HIRDETÉSEK
felvételnek
kiadóhivatalunkban
Szent-István-tér 1. szám alatt
a legjutányosabb árban.

D'WAGNER és TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK
MINT BETETI TÁRSASÁG.
SZIKVIZGYÁRAK és
BERENDEZÉSE és ELLÁTÁSA.
SÖR és BORKIMÉRŐ
KÉSZÜLEKEK.
FÉMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS
FÉMLEMEZELÉSI
INTÉZET.

BUDAPEST
IX. TINYODY-UTCA 3.
(a Székesfejérvár melletti
mögösi h.)